

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Dato: 22. februar 2005
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2005-730-0040
Dok.: AKA40010

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

om

Forslag til lov om ændring af straffeloven (Forældelse, skærpelse af straffen for falske afsonere m.v.)

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Lovforslag nr. L 9 om ændring af straffeloven (Forældelse, skærpelse af straffen for falske afsonere m.v.) bygger navnlig på Straffelovrådets betænkning nr. 1441/2004 om visse forældelsesretlige spørgsmål samt betænkning nr. 1438/2004 om forældelse af strafansvaret for særlovsovertrædelser m.v. fra Justitsministeriets udvalg om økonomisk kriminalitet og datakriminalitet (Brydesholt-udvalget). Betænkningerne har været til høring hos berørte myndigheder og organisationer mv. Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra følgende myndigheder og organisationer:

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Retten i Ålborg, Præsidenten for Retten i Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolicehøved, Politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Industri, Forbrugerrådet, Forsikring & Pension, Realkreditrådet, Finansrådet, HTS, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Interne Revisorer, Foreningen af Danske Revisorer, Landbrugsraadet samt Danmarks Rederiforening.

Institut for Menneskerettigheder har meddelt, at instituttet på grund af stort arbejdspress ikke har set sig i stand til at afgive høringssvar.

Justitsministeriets bemærkninger til høringssvarene er anført med kursiv.

2. Generelle bemærkninger

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Politidirektøren i København, Advokatrådet, Dansk Arbejdsgiverforening, Forbrugerrådet, Forsikring & Pension, Realkreditrådet, Finansrådet, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Interne Revisorer samt Danmarks Rederiforening har ingen bemærkninger til de to nævnte betænkninger.

Politiforbundet i Danmark, Dansk Industri og Landbrugsraadet har ingen bemærkninger til Brydesholt-udvalgets betænkning nr. 1438/2004.

Foreningen af Danske Revisorer tilslutter sig forslaget om forældelsesmæssig ligestilling i forhold til juridiske og fysiske personer samt forslaget om at ændre forældelsesfristerne for bøder.

3. Frist for forældelse af strafansvar

Rigspolitichefen tilslutter sig flertallets synspunkter i Brydesholt-udvalget i spørgsmålet om, hvordan retstilstanden bør være, hvis straffelovens § 289 får et strafmaksimum på 4 år. Rigspolitichefen finder således, at straffelovens § 289 under alle omstændigheder bør være undergivet en 10-årig forældelsesfrist.

Landsforeningen af Beskikkede Advokater anfører, at landsforeningen ikke kan anbefale afskaffelse af den særlig korte forældelse for sager, der konkret kun er bødesager. Landsforeningen kan tilslutte sig Brydesholt-udvalgets mindretal for så vidt angår forældelse af strafansvaret i skattesager, hvis strafferammen i straffelovens § 289 bliver 4 år. Landsforeningen finder således ikke, at der er behov for en særskilt regel om 10-årig forældelse ved grove fiskale sager.

HTS støtter ligeledes mindretallets synspunkter i Brydesholt-udvalget i spørgsmålet om, hvordan retstilstanden bør være, hvis straffelovens § 289 får et strafmaksimum på 4 år.

Straffelovrådet har i betænkning nr. 1441/2004 foreslået, at særreglen i § 93, stk. 1, nr. 1, 1. pkt., 2. led, der lader forældelsesfristen afhænge af, om den konkret forskyldte straf er bøde, ophæves, da rådet ikke har fundet, at der er behov for denne særregel. Justitsministeriet kan tilslutte sig Straffelovrådets forslag, der samtidig indebærer, at der vil gælde samme forældelsesfrister for

fysiske og juridiske personer. Det kan tilføjes, at hverken den svenske, norske eller finske straffelov indeholder en særlig kort forældelsesfrist i sager, hvor den konkret forskyldte straf er bøde.

For så vidt angår bemærkningerne vedrørende forældelsesfristen for overtrædelse af straffelovens § 289 skal Justitsministeriet bemærke, at der i denne folketingssamling vil blive fremsat et lovforslag om en ny formulering af straffelovens § 289 (og §§ 289 a og 296), der navnlig bygger på Brydesholt-udvalgets betænkning nr. 1396/2001 om straffelovens § 289 m.v. – berigelses-kriminalitet rettet mod offentlige midler. Justitsministeriet vil i forbindelse hermed foreslå, at straffelovens § 289 fremover får en strafferamme på fængsel indtil 8 år. Det betyder, at forældelsesfristen for overtrædelse af straffelovens § 289 vil være 10 år.

4. Forældelsesafbrydelsens form

Rigspolitichefen bemærker, at Højesteret i en kendelse af 16. oktober 1987, der er gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1987, side 904, har lagt til grund, at også det rettergangsskridt, at der i medfør af retsplejelovens § 732 beskikkes en forsvarer for sigtede, må medføre, at forældelsesfristen er afbrudt. Højesteret fandt desuden, at der ikke er grundlag for at undlade at tillægge forsvarerbeskikkelse denne virkning i de tilfælde, hvor det er sigtede, der har begæret en forsvarer beskikket. Det er Rigspolitichefens opfattelse, at der i de to betænkninger ikke er anført væg-tige grunde, der på afgørende vis taler for at ændre denne retstilstand.

Landsforeningen af Beskikkede Advokater anfører, at foreningen er betænkelig ved at forældelsen kan afbrydes ved, at den sigtede gøres bekendt med sigtelsen. Det er foreningens opfattelse, at det ikke burde være et problem for politiet at foretage egentlige rettergangsskridt. Foreningen kan derimod tiltræde forslaget om, at forældelsesfristen kun afbrydes, hvis rettergangsskridtet (forsvarerbeskikkelse) sker i politiets interesse.

Lovforslaget er udformet i overensstemmelse med Brydesholt-udvalgets forslag – som Straffelovrådet har tiltrådt – om, at politiet og anklagemyndigheden får samme simple fremgangsmåde til at afbryde forældelsesfristen som andre offentlige myndigheder allerede har i dag. Forslaget indebærer, at politiet og anklagemyndigheden kan afbryde forældelsesfristen ved at gøre den pågældende bekendt med sigtelsen. Justitsministeriet er enig med Brydesholt-udvalget og Straffelovrådet i, at det er uheldigt, hvis en sag skal indbringes for retten alene for at afbryde forældelsesfristen. Efterforskningen sker ofte uden rettens medvirken, hvilket også taler for, at politiet og anklagemyndigheden skal kunne afbryde forældelsesfristen uden egentlige rettergangsskridt.

Der er med lovforslaget ikke tilsigtet en ændring af de gældende regler for andre myndigheder end politiet og anklagemyndigheden. Et administrativt bødeforelæg, der er udstedt af en anden

offentlig myndighed end politiet og anklagemyndigheden, vil således fortsat have fristafbrydende virkning, idet den pågældende herved gøres bekendt med sigtelsen i bødeforelægget.

Efter lovforslaget vil en anmodning om forsvarerbeskikkelse i overensstemmelse med Brydesholt-udvalgets og Straffelovrådets forslag alene have forældelsesafbrydende virkning, hvis forsvarerbeskikkelse iværksættes på anklagemyndighedens initiativ. Justitsministeriet er således enig med udvalget og rådet i, at den pågældende ikke bør få forringet sin retsstilling, alene fordi han eller hun anmoder om forsvarerbeskikkelse. Det skal dog bemærkes, at da beskikkelse af forsvarer som oftest forudsætter, at den pågældende er sigtet, vil forældelsen typisk være afbrudt forud for det tidspunkt, hvor den pågældende anmoder om forsvarerbeskikkelse.

5. Retsvirkningerne af forældelsesfristens afbrydelse

Den Danske Dommerforening, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Retten i Ålborg, Præsidenten for Retten i Roskilde, Foreningen af Politimestre i Danmark og Rigspolitechefen anfører, at de kan tilslutte sig Straffelovrådets flertals synspunkter, om at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at indføre absolutte forældelsesfrister.

Landsforeningen af Beskikkede Advokater anfører, at Brydesholt-udvalgets forslag om en dobbelt forældelsesfrist vil virke mod hensigten, idet den vil kunne legitimere langvarige efterforskninger. Landsforeningen foreslår i stedet, at en afbrydelse af forældelsesfristen kun kan forlænge forældelsen i 2 år. Landsforeningen kan dog tiltræde, at der fastsættes regler om indberetningspligt ved langvarige efterforskningsforløb, hvis der ikke indføres absolutte forældelsesfrister.

Straffelovrådet har i betænkning nr. 1441/2004 overvejet, hvilket hensyn der kunne tale henholdsvis for og imod indførelse af absolutte forældelsesfrister som foreslået af Brydesholt-udvalget. Det er Straffelovrådets flertals opfattelse, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at ændre de gældende regler om retsvirkningerne af forældelsesafbrydelse. Straffelovrådet har bl.a. lagt vægt på hensynet til at sikre, at forbrydelser inden for særlovgivningen kan afdækkes og strafforfølges, samt at artikel 6, stk. 1, i Den Europæiske Menneskeretskonvention ikke nødvendiggør absolutte forældelsesfrister. Det er flertallets opfattelse, at hensynet til at undgå konventionsstridig, langtrukken sagsbehandling bedst sikres ved interne sagsbehandlingsregler i anklagemyndigheden.

Justitsministeriet er enig med Straffelovrådets flertal i, at de gældende regler om retsvirkningerne af forældelsesafbrydelse ikke bør ændres, og at der således ikke bør indføres absolutte forældelsesfrister. Der findes allerede interne tilsyns- og kontrolordninger i anklagemyndigheden, idet statsadvokaterne fører tilsyn med politimestrenes sagsbehandling af straffesager, jf. Rigsadvokatens meddelelse RM 3/1999. Justitsministeriet er desuden bekendt med, at Brydesholt-udvalget

i en ny betænkning, der forventes at komme inden udgangen af 2004, vil foreslå en ny administrativ kontrolordning. Lovforslaget er på den baggrund udformet i overensstemmelse med Straffelovrådets forslag om ændring af straffelovens § 94, stk. 5.

6. Ikrafttrædelsestidspunktets betydning for forældelsesfristerne

Rigsadvokaten finder, at der bør tages udtrykkelig stilling til, hvorvidt de nye regler om forældelse skal finde anvendelse på lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden.

Det følger af bemærkningerne til lovforslagets § 2, stk. 1, at forældelsesfristen ikke ændres i de tilfælde, hvor der er indtrådt forældelse efter de gældende regler. Hvis der derimod ikke er indtrådt forældelse ved lovens ikrafttræden, vil den ændrede forældelsesfrist finde anvendelse. Det vil medføre, at nogle forældelsesfrister i konkrete sager vil blive forlænget efter lovens ikrafttræden.

7. Lovforslaget

Justitsministeriet har foretaget enkelte ændringer i det fremsatte lovforslag i forhold til det lovudkast, som er indeholdt i Straffelovrådets betænkning nr. 1441/2004 om visse forældelsesretlige spørgsmål. Det fremsatte lovforslag adskiller sig på følgende punkter:

- Der er tilføjet et forslag om ændring af straffelovens § 164, stk. 3, om skærpelse af straffen for den, som lader en anden afsoner i sit sted, samt for falske afsonere. Dette er tilføjet i titlen til lovforslaget.
- Den foreslåede affattelse af straffelovens § 93 er i overensstemmelse med Straffelovrådets forslag, dog er rådets forslag til affattelse af straffelovens § 93, stk. 4, ikke medtaget i lovforslaget.